

ТЕЛЕ

№ 44 (1390)
03 листопада 2022

ЕКСПРЕСС

Інформаційно-рекламний щотижневик ТОВ «Телерадіокомпанія «ГОК»

КУПОН НА ЗНИЖКУ

КУПОН ДІЄ НА ПОСТІЙНІЙ ОСНОВІ

З КУПОНОМ ЗНИЖКА 50 ГРН

ОФТАЛЬМОЛОГІЯ В "ОКУЛЮС"

ЛІКУВАННЯ КАТАРАКТИ

ПОВЕРНЕМО ЗІР

5500 ГРН

ВАРТІСТЬ КРИШТАЛИКА ДІЄ НА ПОСТІЙНІЙ ОСНОВІ

Кременчук, вул.Героїв УПА
(Гвардійська), 11-А
(050) 715 93 71
(068) 022 33 88

РОБИМО РОЗСТРОЧКУ

САМОЛІКУВАННЯ МОЖЕ БУТИ ШКІДЛИВИМ ДЛЯ ВАШОГО ЗДОРОВ'Я

ЛІКУВАННЯ МОЖЕ БУТИ ШКІДЛИВИМ ДЛЯ ВАШОГО ЗДОРОВ'Я

Шановні працівники соціальної сфери нашої територіальної громади!

Вітаю вас із професійним святом - Днем працівника соціальної сфери України!

Ви виконуєте одне з найважливіших і найвідповідальніших завдань - забезпечуєте державну підтримку й соціальний захист громадян, що заснований на принципах індивідуального підходу до кожного. І його виконання неможливе без доброти й такту.

Самовіддане служіння обраній справі, доброта й милосердя, чуйність і щедрість душі винагороджуються вдячністю й повагою горішньоплавнівців і гостей міста. Адже ви несе-те розраду й тепло, допомагаєте долати життєві труднощі, додаєте віри і впевненості в завтрашньому дні, які сьогодні так необхідні.

Бажаю вам, вашим родинам мирного неба, здоров'я, щастя, благополуччя, мудрості, високого професіоналізму та невичерпної життєвої енергії. Нехай примножуються добрі вчинки, здійснюються найкращі плани та задуми!

Зі святом вас!

Міський голова Дмитро БИКОВ

Реальність у сучасному світі

За даними ООН, сьогодні у світі близько 40,3 млн людей є жертвами сучасних форм рабства, включаючи 24,9 млн жертв примусової праці та 15,4 млн жертв примусових шлюбів. За оцінками експертів, щорічно майже 2 млн осіб стають «живим товаром», відповідно, частина є жертвами гендерно обумовленого/домашнього насильства. Дивно таке чути, але ще страшніше усвідомлювати, що це зовсім поряд.

Благодійна організація «Світло надії» з м. Полтава, представники поліції, органів місцевого самоврядування та обласних органів влади протягом жовтня проводила виїзні мобільні консультації на теренах області щодо попередження явища торгівлі людьми, експлуатації та гендерно зумовленого насильства. Завітали консультанти й до Горішніх Плавнів.

Минулої середі біля гуманітарного штабу волонтери організації спілкувалися з містянами, роз'яснюючи начебто досить прості правила безпеки, які можуть стати у пригоді під час перетину кордону, працевлаштування й умов життя та спілкування в інших країнах. Адже за вісім місяців військової агресії Україна перетворилася на вулик, і дещо стало значно простішим, перетин кордону в тому числі. Безліч груп у соцмережах і месенджерах пропонують як послуги з перевезення, так і працевлаштування, і люди, щоб вижити, готові стати до будь-якої роботи. Але, на превеликий жаль, усі різні. Й ті, хто радо користується довірливістю українців навіть у такі складні часи, нікуди не зникли.

Сонячний жовтневий день сприяв горішньоплавнянам, й вони радо долучалися до освітньої програми. Причому серед них були як молоді, так і люди досить поважного віку. Адже сама форма принципово відрізнялася від нудних лекцій, які зазвичай пропонують на таких заходах. Деякі навіть вважали, що після проходження квесту отримають пропозицію щодо працевлаштування. Та перевірили власні знання під час проходження квесту, маю зазначити, що

пробілі у них присутній, і деякі речі, які здаються нормою, треба переглянути.

- Якщо нам часом здається, що в Україні така проблема не є актуальною, то ми дуже помиляємося, - зазначає Юлія, пси-

За даними міжнародної організації з міграції, вік найстаршої людини, яка потрапила в рабство, - 83 роки, наймолодшої - 3 роки.

хологиня БО «Світло надії». - Минулого місяця поліціанти Полтавщини вилучили з трудового рабства 23-річного молодика, який перебував там більше двох років. Хлопець із Миколаївської області за оголошенням знайшов роботу в Лубенському районі, вирушив на пошуки кращого життя і потрапив у пастку. Замість забезпечення комфортним житлом - сарай, у меню - хліб та вода. І якщо б не випадковість, термін його рабства, який становив уже близько двох років, міг бути значно більшим.

Тож нагадуємо декілька правил, які стануть у пригоді не тільки під час поїздки за кордон, а й у звичайному житті, яке стало досить небезпечним.

~ **Документи.** Надавай лише офіційним особам. Не забудь зробити і зберегти їхні електронні копії.

~ **Транспорт.** Знай, куди ідеш, і людей, із якими ідеш. Обов'язково повідом деталі поїздки рідним чи друзям.

~ **Допомога.** Приймай її лише від людей та організацій, що заслуговують на довіру.

~ **Спілкування.** Не віддавай нікому мобільний телефон. Будь насторожі при спілкуванні з незнайомцями.

~ **Зв'язок.** Будь на зв'язку з рідними чи друзями. Домовся з ними про кодове слово або фразу, які повідомлять, що ти в небезпеці.

Дізнатися більше можна на гарячій лінії 527. Дзвінок анонімний та безкоштовний.

Щоб перевірити свої знання, онлайн-квест можна пройти, відсканувавши QR-код. Під час наближеної до реальності гри ви пройдете шлях від ідеї працевлаштуватися до отримання або неотримання бажаної посади. Витратять 15 хвилин вашого часу - це небагато, адже ніколи не знаєш, що і коли тобі знадобиться.

Ольга ТРАНТИНА

Чи можна добре почуватись у підвалі? Так, якщо йдеться про підвал ОСББ «Рубін», небайдужі мешканці якого продовжують дбати про комфорт та затишок в усіх приміщеннях житлового будинку.

На контрасті

Перший день листопада запам'ятався по-зимовому пронизливим вітром. Заховатися від нього та ще й зігрітися вдалося, де б ви думали? У підвалі!

Голова правління ОСББ «Рубін-18» Роман Дубецький радо запрошує на екскурсію підвальним приміщенням житлового будинку № 18 на вул. Добровольського. Перше, що впадає в око, - чудове освітлення й чистота. Прямо - м'який куточок зі столом, поруч чашки, готові щомиті наповнитися ароматним чаєм, щоб пересидіти повітряну тривогу в затишку. Тут навіть інтернет є! Справа - кілька коридорів з особистими помешканнями жителів будинку, трохи далі - тренажерна зала, де частенько проводять вільний час любителі активного відпочинку. Під стінами можна побачити баклажки з водою, якою запасилися мешканці, - загалом це більше 200 л.

Готові до всього

А зліва - найцікавіше. В одному з приміщень індивідуальний тепловий пункт, а також теплообмінник, що подає гарячу воду, тепло від якого йде як від обігрівача. У приміщенні за ним - головна цікавинка підвалу. Це свердловина глибиною 20 м, із якої автоматичні насоси качають воду, якщо раптом у місті спостерігаються проблеми з водопостачанням.

- Ідея пробурити свердловину виникла в одного із членів правління ОСББ, який облаштував таку на своїй присадибній ділянці і як результат - завжди має доступ до питної води. Профінансувати реалізацію ідеї вдалося за власні кошти небайдужих мешканців будинку, - розповідає Роман Дубецький. - На все ми витратили майже 14 тис. грн. Облаштували все самі: викопали яму потрібних розмірів, позвали хлопців, які її пробурили, потім ми поставили тут насос, провели електричну мережу.

Свердловина функціонує пів року, задовольняючи потреби всіх жителів будинку (це майже 200 мешканців 60 квартир) у тих випадках, коли відсутнє централізоване водопостачання. Вода з неї через шланг потрапляє в окремих кран, встановлений у підвалі. Напір хороший -

за 1 хв тут можна набрати до 40 л води. Показники якості води зі свердловини дуже схожі на показники тієї, що подається з ВУВКГ. Проте перед вживанням її кип'ятять.

Гуртом веселіше

ОСББ «Рубін» функціонує з 2016 року. За цей час тут реалізовано низку енергоощадних заходів, ефект від впровадження яких нині розуміє кожен. Сонячні панелі, розташовані на даху ще 2017 року, живлять опори навколо будинку та освітлюють загальні коридори навіть тоді, коли в місті проблеми з енергоживленням. В аварійних випадках вони дають змогу зарядити мобільні пристрої. Потужності акумуляторів вистачає на 3-4 год безперервної роботи. На опорах світильників встановлені датчики, які реагують на тривалість світлового дня й автоматично вмикають світло, як тільки темніє.

Того ж року тут зробили реконструкцію системи опалення та водопостачання, частково замінили систему водовідведення, встановили енергоощадні вікна в загальних коридорах. Встановили індивідуальний тепловий пункт, який автоматично регулює подачу теплоносія згідно з температурними показниками атмосферного повітря на вулиці.

У холодні зимові дні тут заощаджують мінімум 20 % тепла, в теплі осінній та весняний періоди - до 27 %. Наприклад, пенсіонери, які отримують субсидію, завдяки монетизації можуть ці кошти витратити на встановлення енергоощадних вікон. До того ж, у штаті правління ОСББ немає сантехніка та електрика - все

працює автоматично, бо мешканці уважно ставляться до всього й беруть те, що для них робиться.

Віднедавна у дворі будинку з'явилася альтанка. Там уже встановили буржуйку, заготовили дрова. У вихідні жителі будинку збираються в ній, щоб разом посмажити шашлик та зварити юшку. Вони з гордістю зазначають, що готові впоратися з будь-якою ситуацією.

- Я ж не один, нас тут кілька таких небайдужих, тому й вдається робити хоча б щось хороше, - наголошує очільник ОСББ. - Плюс багато значить підтримка міської влади в усіх наших починаннях.

Підтримка дійсно є. Перший заступник міського голови Олександр Чуприна анонсував придбання за кошти міського бюджету ручного насоса, яким можна буде качати воду зі свердловини в разі відсутності енергоживлення.

- Останнім часом ворог руйнує ракетними ударами об'єкти інфраструктури, тож жителі Горішніх Плавнів часто залишаються без енерго- й водопостачання, - констатує Олександр Чуприна. - Звісно, комунальні підприємства міста готуються надавати послуги в різних умовах, але ж і містяни мають бути небайдужі й робити по можливості запаси води, теплих речей та придбати повербанки для підзарядки засобів зв'язку. На прикладі «Рубіну» ми бачимо, що ОСББ більш підготовлені до різних ситуацій, як порівняти з іншими житловими будинками. Закликаю всіх об'єднуватися із сусідами, щоб разом забезпечити собі комфорт навіть у критичних ситуаціях.

Наталка ВЕРЕМЧУК

Газета «Телеекспрес»

Засновник - ТОВ «Телерадіокомпанія «ГОК»

Відповідальна за випуск - редакторка О. О. Тарантіна

№ 44 дата виходу 03.11.2022 Наклад 1150 Замовлення № 262

Ціна за домовленістю.

Адреса редакції газети «Телеекспрес»:

39800, Полтавська область м. Горішні Плавні, проспект Героїв Дніпра, 54

Тел. (05348) 44508, 44500 E-mail: teleexpress@trkgok.pl.ua

Друк виконано ТОВ «Комплекс»

м. Дніпро, вул. Автотранспортна, 23

Реєстраційне свідоцтво ПЛ-738 от 20.02.2006 р.

Редакція не завжди поділяє точку зору авторів публікацій.

Автор несе повну відповідальність за достовірність інформації,

точність наведених фактів. У телепрограмі можливі зміни.

Використання матеріалів тільки з дозволу редакції.

Відповідальність за зміст рекламних оголошень несе рекламодавець.

«Нам потрібна перемога над Росією і в енергетичній сфері»

Дев'ятий місяць триває боротьба проти російської агресії. Горішні Плавні разом з усією країною долають труднощі воєнного часу. Про обмеження споживання електроенергії в місті, підготовку до її відключень і порядок дій у разі її відсутності тривалий час, а також про надання допомоги внутрішньо переміщеним особам розповів міський голова Дмитро Биков.

- Після масованих ударів терористами по об'єктах критичної інфраструктури в багатьох містах і районах відбуваються аварійні відключення енергопостачання, доводиться обмежувати споживання електроенергії. Яка схема обмеження споживання електрики працює в нашому місті?

- В Україні після ворожих ударів відбулося руйнування окремих об'єктів розподільчої системи електропостачання, що призвело до її розбалансування. Із метою стабілізації системи в країні запроваджено часткове відключення споживачів від електропостачання. Розроблено схему виявних відключень, основна мета яких - першочергово забезпечити електроенергією головні об'єкти критичної інфраструктури: об'єкти ВУВКГ і котельні для подачі на місто води і тепла. Із 25 жовтня в Горішніх Плавнях введено обмеження на використання електроенергії. Враховуючи потреби на екологічне бронювання підприємств критичної інфраструктури Горішньоплавнівської територіальної громади, прошу всіх вимикати світло й електроприлади в приміщеннях, окрім тих, які необхідні для забезпечення життєдіяльності. Виконання вимог енергозбереження в кожній оселі дасть можливість не застосовувати виявних відключень. Мережа вуличного освітлення також працює в режимі економії. П'ять років тому в місті був реалізований проєкт із модернізації мережі вуличного освітлення, у рамках якого всі

натрієві лампи замінили економними LED-світильниками. У результаті споживання електрики зменшено в 10 разів. У зв'язку з особливим графіком роботи мережі вуличного освітлення містянам потрібно бути обережними на дорогах у темний час доби. Для власної безпеки пішоходам слід мати на одязі світловідбивні елементи. Водіям зараз варто не просто дотримуватися швидкісного режиму, а й додатково зменшувати швидкість на пішохідних переходах.

- Терор мирних жителів продовжується - окупанти завдають нових ударів по критичних об'єктах у різних областях нашої країни, щоб залишити людей без світла та тепла. Як підготуватися до відключень і що робити в разі відсутності електроенергії тривалий час?

- Якщо в Горішніх Плавнях тривалий час (понад добу за відповідної температури зовнішнього повітря) не буде електроенергії, ми повинні передбачити всі вірогідні аспекти виживання в місті. За відсутності інтернету і будь-якого зв'язку на рівні місцевого самоврядування організація комунікацій із комунальними службами і підприємствами міста буде забезпечуватися за допомогою радіозв'язку. Необхідний зв'язок буде організовано. Щодо жителів громади, то їм необхідно завчасно придбати все, що може стати у пригоді: свічки, ліхтарики, сірники, адаптер для зарядки телефону в автомобілі. Тримайте зарядженими телефони, повербанки, акумулятори та інші батареї.

Коли не буде ніяких прогнозів на відновлення електропостачання й жителі багатоквартирних житлових будинків будуть вимушені лишати свої квартири, то вони повинні вимкнути всі побутові електричні прилади з розеток, перекрити газ, воду, спільно з працівниками керуючих компаній (КЖЕПів) здійснити скид води із систем водопостачання й опалення, далі за обставинами. Також рекомендуємо злити воду з бачка унітаза, заповнити затвори унітаза й раковин рідиною, що не замерзає (горілкою, спиртом, антифризом). Тоді запахи із системи каналізації не зможуть проникнути у квартиру. Усі ці заходи є надважливими й обов'язковими для недопущення великих аварій на внутрішньобудинкових мережах. Та-

кож допоможіть це зробити людям похилого віку. Це дозволить якісно й оперативніше відновити роботу мереж у будинку після підключення електроенергії. Пам'ятайте, що житловий будинок - спільне майно всіх його мешканців.

Ті, хто будуть вимушені залишитися в багатоповерхівці, можуть зробити утеплений намет усередині квартири, щоб зігрітися. Для освітлення можна використовувати свічки. На випадок відсутності газу необхідно закупити сухий спирт, туристичний пальник для приготування їжі. Створіть запаси продуктів швидкого приготування/тривалого зберігання. У разі використання відкритого вогню слід суворо дотримуватися правил пожежної безпеки. Для приготування їжі у дворах використовуйте мангали, печі, буржуйки. Треба запаситися водою заздалегідь. У разі потреби воду будуть підвозити містянам у спеціальних ємностях від водозабору. Воду з Дніпра перед вживанням слід очищувати через фільтр-глекчик або кип'ятити.

- Чи планується організувати в місті пункти обігріву, комунікації і надання допомоги в разі відсутності електроенергії тривалий час?

- Звісно, ми плануємо організувати пункти обігріву, комунікації, отримання певної допомоги при загальноосвітніх школах, у підвальному приміщенні стоматполіклініки. Там установлять генератори і пробурять свердловини. Також плануємо облаштувати два місця, які забезпечуватимуться опаленням і електроенергією. Це два корпуси міської лікарні (хірургічний і головний) і школа № 2. У процесі закупівлі дві автономні модульні котельні із Німеччини потужністю 600 і 300 кВт, які забезпечуватимуть опалення двох корпусів лікарні і школи № 2. Там ми зможемо приймати мешканців, у яких усе дуже погано.

Місто має продовольчий резерв на сім діб.

◀ Передбачаємо, що виникне проблема з безготівковим розрахунком, яку ми плануємо обговорити з представниками банківської системи. Рекомендую всім мати частину коштів готівкою.

Дуже серйозне питання - водовідведення. Каналізаційна система в більшості районів міста самопливна. Стічна вода збирається на каналізаційних насосних станціях (КНС-8 і КНС-9). Найімовірніше будемо використовувати асенізаторські машини для перехоплення стічних вод на витоках із житлових будинків та КНС-8 і КНС-9 для вивезення їх на каналізаційні очисні споруди. Вивіз твердих побутових відходів (ТПВ) з міських територій на полігон ТПВ буде здійснюватися в штатному режимі. У разі дотримання елементарної дисципліни мешканцями комунальники зможуть утримати місто навіть при повній відсутності електроенергії. Я дав доручення департаменту житлово-комунального господарства, всім керівникам комунальних підприємств опрацювати, сформувавши та узагальнивши порядок дій у разі настання надзвичайних ситуацій. Ми можемо і зобов'язані вижити. Збройні сили України переможуть ворога, а ми будемо їм допомагати в цьому. Ми всі маємо пам'ятати: нам потрібна перемога над росією і в енергетичній сфері.

- Чи продовжують внутрішньо переміщені особи (ВПО) прибувати до нашої громади? Де їх розміщують і яку допомогу їм надають?

У Горішніх Плавнях офіційно зареєстровано більше 8500 переселенців, які прибули до нашої громади. Усі місця, які ми могли надати для їхнього розміщення, сьогодні повністю заповнені. Крім того, наші партнери із Фегехро також розмістили ВПО на своїх соціальних об'єктах, де це було можливим. Та більшість із них проживає у приватних домоволодіннях. Усім, хто став на облік у управлінні соці-

ального захисту населення, держава надає передбачену законодавством грошову допомогу. За кошти бюджету організували щоденне безоплатне харчування для 500 осіб із числа ВПО. Повноцінні комплексні обіди готують у ЗОШ I-III ступенів № 3. Частина переселенців працездатного віку працевлаштувалася.

Маємо велику кількість звернень і навіть скарг щодо можливості ВПО отримати в Центрі гуманітарної допомоги міста (приміщення бібліотеки для дорослої вул. Миру, 22) засобів гігієни, продуктів харчування. Зрозуміло, що ми не можемо повністю задовольнити всі потреби 8500 переселенців. У нас немає великої кількості гуманітарних фондів, які б могли системно доставляти в Центр гуманітарної допомоги продукти харчування або засоби гігієни. Тому прошу з розумінням поставитися до цього. У нас не база, не склад і не магазин. Те, що

мешканці громади приносять до Центру гуманітарної допомоги, привозять благодійні організації, партнери з-за кордону, те й роздають його працівники. Звісно, створюємо окремий невеликий резерв продовольства, зокрема, з різних консервів, продуктів, які мають великий термін зберігання. Адже попереду на нас чекає досить складна зима. У нас є теплі речі, дитяче харчування, підгузки. Але насамперед ми маємо допомогти тим, хто цього потребує найбільше, - малозахищеним верствам населення. Використовуємо індивідуальний, адресний підхід у наданні допомоги кожній родині, яка звертається до центру. Першочергову увагу звертаємо на багатодітні, малозабезпечені сім'ї, ті, в яких є особи з інвалідністю. Все це підтверджується актом обстеження соціально-побутових умов родини.

Наразі багато людей із числа ВПО проживає в сільській місцевості, у приватному секторі, на дачах. Значна частина з них просить завезти їм дрова, вартість яких сьогодні складає близько 2 тис. грн за 1 м³. За нашими підрахунками, на ці цілі нам потрібно десь узяти 5 млн грн. Тому що з місцевого бюджету ці витрати державне законодавство не передбачає. Віцепрем'єр-міністр - міністр із питань реінтеграції тимчасово окупованих територій Ірина Верещук наголосила, що, можливо, будуть державні програми, програми зі співпраці з благодійними організаціями щодо часткового забезпечення населення дровами. Усі заявки домогосподарств на отримання дров ми подаємо до Полтавської обласної військової адміністрації, інформуємо про проблеми, які існують, державні органи виконавчої влади. Наразі ми забезпечуємо дровами безкоштовно родини загиблих бійців, які проживають у сільській місцевості, індивідуально розглядаємо звернення ВПО.

НОВИНИ УКРАЇНИ

Додаткова допомога

З 1 листопада набуває чинності постанову уряду про додаткову допомогу жителям деокупованих територій та евакуйованим. Для цього Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України відкриває спеціальний рахунок для збору коштів донорів у Нацбанку. Очікується, що за рахунок зібраних коштів розмір допомоги для дітей та осіб з інвалідністю становитиме 3000 грн, а інші отримають виплати у 2000 грн.

Згідно з постановою, на звільнених територіях місцеві органи влади впродовж 7 днів після деокупації надають ОВА інформацію про кількість осіб, які проживали на момент деокупації, та необхідну суму коштів; ОВА протягом 2 днів передають цю інформацію до Мінреінтеграції, яке спільно з Міноборони затверджує перелік деокупованих населених

пунктів і протягом 2 днів після затвердження перераховує кошти Укрпошти;

Укрпошта протягом 5 днів проводить виплати безпосередньо людям, які мають право на виплату такої допомоги.

Таким чином, живі кошти люди зможуть отримати впродовж двох тижнів після деокупації.

Раніше віцепрем'єрка Ірина Верещук повідомляла, що з листопада 2022 року мешканці щойно звільнених з-під окупації територій отримуватимуть додаткову грошову допомогу в розмірі 2200 грн. У жовтні за пілотним проєктом жителі звільнених населених пунктів на Харківщині та на Херсонщині почали отримувати 1200 грн.

Для тих, хто евакуйовується, порядок виплат є іншим: Укрпошта на підставі відомостей Укрзалізниці за 3 дні до відправки евакуаційного потяга подає Мінреінтеграції інформацію про кількість осіб, які

евакуйовуються, й орієнтовну суму коштів; Мінреінтеграції протягом 2 днів із дня отримання подання перераховує кошти Укрпошти; Укрпошта протягом 5 днів проводить виплати евакуйованим.

Щоб отримати грошову допомогу, особа, яка евакуйовується, має пред'явити:

- ~ документ, що посвідчує особу, або єДокумент;
- ~ документ, що підтверджує реєстраційний номер облікової картки платника податків;
- ~ документ, що підтверджує інвалідність;
- ~ свідоцтво про народження дитини на паперовому бланку або е-свідоцтво про народження.

Крім того, очікується, що із цього ж рахунку Мінреінтеграції фінансуватиме надання гуманітарної допомоги, зокрема, продукти харчування, речі першої необхідності, засоби гігієни, теплий одяг на зиму.

Мова на часі

Щороку 9 листопада в нашій країні відзначається День української писемності та мови. Та поточний рік став особливим - наша мова поповнилася чималою кількістю слів та виразів, що набули нового значення. А найголовніше - велика кількість українців свідомо збільшила спілкування українською - не тільки на роботі, але й у побуті.

Зграйка підлітків прогулювалася місцевим парком, спокійно обговорюючи якісь свої надзвичайно важливі речі. Ми вирішили поцікавитися в них, чи знають вони вислови, які з'явилися в українській мові за поточний рік.

- Доброго вечора, ми з України! - чи не одногосно виголосили дівчата. - А ще: «Скажи «паляниця». Знаємо й інші, але вам зараз не скажемо - там не всі слова пристойні...

Молодь чи не найкраще всотує все нове, і час війни не став виключенням. Під впливом російської агресії розмови підлітків насичилися українськими висловами, українізувався навіть їхній сленг - поруч із запозиченнями з англійської на зміну словечкам на кшталт «пон» (понятно) прийшли наші відповідники «зроз» (зрозуміло). І це не тому, що хтось примушував їх до цього. Це така собі мовна хвиля спротиву і самоідентифікація підрастаючого покоління нашої держави.

Словник війни

Одна з галузей, що зазнає активного впливу воєнних дій, які відбуваються нині на території України, - це мова. Вона не тільки поповнилася новими лексемами, а й отримала для деяких слів додаткові значення.

У нас навіть представили словник неологізмів української мови, які виникли від 24 лютого.

Слова-неологізми

Аналоговнет - щось, вигадане в росії.

Байрактарити, джавелінити, хаймарсити - нищити ворога, ходити на полювання, партизанити.

Бандеромобіль - бойовий автомобіль ЗСУ.

Задвохсотити - знищити ворога.

Затридні - нереалістичні плани.

Іхтамнетити - знищувати ворогів, видаляти те, чого не повинно бути.

Кадирити - видавати бажане за дійсне.

Кіборги - воїни ЗСУ.

Наволонтерити - знайти щось потрібне, навіть з-під землі.

Рашизм - злочинна шовіністична ідеологія «руського міра».

Рашисти (русня, рюзкі, свинособаки, чмоні) - російські військові, прихильники путіна.

Термоточка - пожежа в росії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Українити - дати жорстку відповідь на невинправдані дії.

Завести трактор - застосувати найбільш неочікуваний аргумент, найнесподіваніший засіб для боротьби.

Йти за російським кораблем - зазнати поразки.

Негативне зростання, від'ємне виринання - падіння чи потоплення чогонебудь російського.

Негативно народився - помер (про російського солдата).

Тракторні війська - неочікувана дієва допомога.

Шо по русні? - запитання, на яке очікується знівельована відповідь.

Слова, що отримали нові значення

Бавовна - вибух у росії.

Дискотека - бойові дії.

Мордор - росія.

Орк - російські військові, нелюдська істота.

Піксель - українська військова форма, забарвлення в стилі ЗСУ.

Приліт - влучання ворожої ракети чи снаряда у що-небудь.

Тривога - сигнал про необхідність прямувати до укриття.

Чисте небо - відбій повітряної тривоги.

Фразеологізми нового часу

Мова твориться самим життям. Фрази, що інколи спонтанно були проголошені в тій чи іншій ситуації, набули символічності. Деякі з них ми тепер використовуємо як фразеологізми нового часу.

ДОБРОГО ВЕЧОРА! МИ З УКРАЇНИ

• Доброго вечора, ми з України

Фраза стала популярною завдяки однойменному музичному треку електронного дуету PROBASS & HARDI. Слова, з яких зробили семпл, озвучив учасник українського гурту «ДахаБраха» Марко Галаневич.

• Скажи «паляниця»

В українських містах це стало своєрідним паролем, що допомагає виявляти російські диверсійно-розвідувальні групи.

• Можете скористатися веслами

Екіпаж грузинського судна відмовився заправляти паливом російське судно. Ця фраза стала одним із символів економічного та міжнародного тиску на росію як державу-агресора.

• Покладіть насіння собі в кишені

Уривок із бесіди мешканки Генічеська з російським окупантом. Щоб від окупантів була хоч якась користь, вона порадила їм покласти насіння, щоб із тіл убитих пізніше проросли соняшники.

• Вірю в ЗСУ

Так українці за кожної нагоди висловлюють повагу, вдячність і підтримку всім, хто захищає країну від окупантів. А ще будують плани і мріють, вірячи у свою армію.

• Я в калідорі

Більшість українців перебівають повір'яні тривоги в коридорах. Лагідно-іронічне «калідор» з'явилося, вочевидь, як фонетично зручніший для вимови варіант. А дехто так казав ще в дитинстві.

• Русня під Ізюмом

Блогер Петро Нек пожартував у твіттері, що «русня під Ізюмом» звучить не тільки як оборона українського міста, а й рецепт відомого шеф-кухаря Євгена Клопотенка, який після цього таки створив його.

• Яка сумна новина

Іронічна фраза, якою українці реагують на втрати особового складу й техніки ворожої армії, а також економічні проблеми в Росії, спричинені санкціями.

• Знову невдало покурили

Росія періодично звинувачує у пожежах і вибухах на своїй території «людський фактор». Оскільки такі природні і штучні катаклізми стаються все частіше, українці жартують, що серед росіян - небезпечно багато недбалих курців.

• Усе буде Україна!

Ця фраза з'явилася так давно, що вже ніхто достеменно й не пригадає, коли, як саме і хто її вперше сказав. Та нині вона один із символів віри в українську перемогу.

• Жест доброї волі

Армія РФ продовжує відступати, російські пропагандисти і далі «вивертають» мову, називаючи чорне білим. Українці глузують з окупантів, які не вміють визнавати реальність.

• Цей день настав! Ми купуємо...

Як тільки не продовжували українці фразу волонтера й громадського діяча Сергія Притули, який 22 червня анонсував так купівлю трьох байрактарів! Це був один із найбільш масштабних фандрейзингів, який довів українцям (і світу): для перемоги ми можемо все, навіть якщо для цього треба купити супутник.

Наша сила - в гуморі

Доведено, що гумор - саме та сила, що підтримує українців у нинішній важкій час. Тож і ми не можемо оминати цієї теми. Пропонуємо добірку висловлювань авторства тих, хто мешкає в Горішніх Плавнях, зібраних редакцією «ТЭ» за поточний рік.

• Хто може зліпити вареники з вишнями, можна з кісточками за гроші?

• Шукаю фотографа, треба зняти відео.

• Продам здорові каstrулі. (Тобто не хворі?)

• Домашні напівфабриканти на замовлення. 100 % натуральні інгредієнти.

• Яке в нашому місті і за межами міста працює вночі?

• Оренда желе.

• Послуги з покусу трави.

• Терміново потрібна квартира для однієї людини без тварин! Порядність гарантую за розумною ціною...

• Продам телевизор у гарячому стані.

• Було запропоновано змінити конструкцію газоходів, щоб вони надходили до цеху вже з потрібними парубками.

• А це вже невігдана реклама наших сусідів із Кременчука. Цікаво, що то за Краддрокоптери?..

Замість післямови

Із 24 лютого 57% українців стали більше спілкуватися українською мовою або пе-

рейшли на українську. Такі дані дослідження, проведеного 18-19 жовтня 2022 року компанією Gradus Research. Так, близько 42 % українців стали спілкуватися українською більше, а понад 14 % повністю перейшли на українську.

А чи спілкуєш ти українською?..

Ксенія КОВАЛЬЧУК

Допомогти, щоб урятувати

Поки хтось вважає, що рятування потопуючих - особиста справа самих потопуючих, охочі до знань горішньооплавняни напружують практичні навички для надання домедичної допомоги. Ще й відточують їх як на манекенах, так і на колегах.

Знадобиться всім

Перше, що впадає в очі учасникам тренінгу «Надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах», які переступають поріг кінолекційної зали музею, - чоловік із розстібною сорочкою, який лежить горілиць. Над ним жінка навколішках намагається привести його до тями за допомогою нехитрих маніпуляцій, відомих усім завдяки фільмам про медиків швидкої, - масажу серця та штучного дихання. За нею з цікавістю спостерігають кілька десятків очей, деякі присутні запитують, як сильно натискати на грудну клітку і скільки таких стискань потрібно, щоб пацієнт розплющив очі. Саме так починаються тренінги для працівників Полтавського ГЗК, які проводить лікарка медико-санітарної частини разом зі своїм манекеном, що виконує роль потерпілого.

- Ці знання потрібні кожному попри скептичні думки, що ви вже кілька разів таке бачили, - налаштовує учасників тренінгу лікарка-реаніматологиня, цехова терапевтка МСЧ Вікторія Адамчук, яка має досвід роботи у бригаді швидкої допомоги та реанімаційному відділенні. - Ми живемо в такий непростий час, що вміння надавати домедичну допомогу до приїзду бригади швидкої може врятувати життя й вам, і вашим близьким.

Більшість присутніх на тренінгу погодилися з лікаркою. Так, Микола, механік управління Полтавського ГЗК, який раніше працював на Кременчуцькому НПЗ, розповів, що такі тренінги - необхідність для тих, хто працює в умовах підвищеного рівня небезпеки. Як тільки чоловік дізнався, що можна пройти навчання в нашому місті, відразу попросив керівника записати його.

- Такі заняття дають змогу поновити свої знання із цієї теми, - додає Микола. - Реанімаційні заходи - завжди актуальна тема. А нині кожному знадобляться й навички обробки поранень.

Чіткий алгоритм

Вікторія Адамчук наголошує: перш ніж надавати допомогу потерпілому, ви маєте впевнитися, що самі в безпеці й вашому життю нічого не загрожує. До то-

го ж радить мати номер швидкої у швидких закладках у телефоні або ж у швидкому наборі, щоб у разі потреби невідкладно викликати бригаду.

Безпосередньо під час надання допомоги слід звернути увагу на активні кровотечі, що загрожують життю, - артеріальні, коли кров б'є фонтаном. Зупинити їх можуть джгути чи стискальні пов'язки з підручних засобів, накладені на 5-7 см вище рани, із зазначенням часу накладення. Якщо за годину швидка так і не дісталася місця, на 15 хв джгут чи пов'язку можна послабити.

Які б травми не діагностували, завжди потрібно зафіксувати голову й шию пацієнта - спеціальними шийними комірцями або ж валиками з підручних засобів. Далі звертаємо увагу на дихання (дивимось, чи рухається грудна клітина) й чи потерпілий притомний. Якщо ні - стараємось привести його до тями за допомогою реанімаційних заходів за правилом 30 компресій грудної клітки плюс 2 вдихи. Перед початком масажу серця повертаємо голову пацієнта злегка набік.

Якщо впродовж 50 хв після початку реанімаційних заходів пацієнт не прихо-

дить до тями, можна скористатися дефібрилятором - найближчим часом ці апарати з'являться майже в усіх структурних підрозділах комбінату.

Далі лікарка детально розповіла, як діяти під час різкого стрибка рівня глюкози в крові, інфарктів, інсультів, травми окремих органів, опіків/обмороження шкірних покривів, епілепсії, хімічних атак, радіаційного удару або якщо людина вдавилася їжею й задихається. На прохання присутніх жінка показала, як правильно переміщати пацієнта на носилки, тверду поверхню чи перевертати його: якщо, припустимо, пацієнта потрібно перевернути на правий бік, підіймаємо його праву руку, ліву руку згинаємо в лікті, а ліву ногу в коліні; якщо ж на лівий бік - повторюємо всі маніпуляції, але підіймаємо ліву руку, а праву руку й ногу згинаємо.

Головна порада пані Вікторії - не панікувати, інакше навряд чи вдасться якісно надати допомогу потерпілому.

Розвінчали міфи

Упродовж тренінгу лікарка активно спілкувалася з його учасниками, даючи відповіді на найпоширеніші запитання стосовно надання домедичної допомоги. Окрему увагу ведуча тренінгу приділила речам, які не потрібно робити всупереч розповсюдженим сценам із серіалів про медиків.

Так, наприклад, можна не закривати ніс пацієнту під час дихання «рот до рота». А щоб убезпечити себе, краще скористатися спеціальною медичною плівкою, через яку потрібно робити вдих постраждалому.

Якщо пацієнт має травму очей, у жодному разі не можна бинтувати обличчя - бо коли тканина торкається слизових оболонок, це спричиняє додаткове травмування. Краще скористатися спеціальними щитками або ж валиками з бинтів. Очі, що випали, не потрібно вставляти самостійно, щоб не пошкодити зорові нерви.

Намагатися покращити пацієнту дихання, встромивши між ребра чи в трахею трубочку від кулькової ручки або олівець, не варто - на відміну від серіалів, у реаліях життя такі маніпуляції може проробляти лікар за допомогою компресійної голки.

40 крапель йоду, який нині часто рекомендують для захисту від радіаційного удару, навряд чи врятують, а от опік слизової оболонки дихальних шляхів гарантують. Йод - чудовий засіб для профілактики й підтримки щитовидної залози, якщо додати 3-5 крапель на 100 мл води (або 1-3 краплі на 100 мл молока, якщо йдеться про дітей). Такий розчин слід уживати раз на добу впродовж тижня. Якогось диво-препарату від радіації, щоб достатньо було всього однієї таблетки, в Україні немає.

Якщо старається допомогти людині, яка б'ється в судомач на підлозі в нападі епілепсії, не слід намагатися втримати її вагою свого тіла. Потрібно повернути її голову перпендикулярно підлозі, щоб язик не запав або щоб людина сама собі його не прикусила. Якщо ж пацієнт міцно стиснув зуби, не слід намагатися своїми пальцями розтиснути щелепи, краще використовувати для цього ложку.

Приклади із життя

Під час тренінгу охочі попрактикувати з манекеном мали змогу відпрацювати навички масажу серця, правила перевертання пацієнта набік. Ольга потребувалася ще й на колізі накладати джгут. Здавалося, що жінка теж медик, адже доволі непогано розбирається в препаратах для надання першої допомоги. Насправді ж вона працює реєстраторкою в управлінні Полтавського ГЗК, однак цікавиться темою надання домедичної допомоги і завжди має із собою аптечку й цукерку (для оперативного підняття рівня глюкози в крові), щоб бути в змозі допомогти й собі, і близьким, і колегам:

- Я щиро переймаюся за життя і здоров'я небайдужих мені людей, а ці знання допоможуть у такій непростій справі. Головне - не лише слухати, а й спробувати напрацювати практичні навички. Не потрібно соромитися, краще попрацювати з манекеном, щоб у разі потреби швидко допомогти живій людині.

Вікторія Адамчук із радістю відповіла на всі запитання присутніх, адже багато які ситуації й сама переживала в житті - за 9 років роботи медиком урятувала чимало пацієнтів. Подібні ж тренінги проводить кілька разів на тиждень - і в приміщенні ЦТЕ, і безпосередньо на виробництві.

Раді всім

Такі тренінги на безоплатній основі проводяться щосереді. Долучатися до них можуть не лише працівники Полтавського ГЗК, а й усі охочі. Як показує практика, попит на такі заняття серед горішньоплавнян є.

- Після таких тренінгів працівники комбінату цікавляться, чи можна приводити на заняття членів своїх родин. Звісно, можна. Бо це відкрита інформація, якою ми готові поділитися з усіма охочими, - наголошує в. о. керівниці Центру технічної експертизи Юлія Ніколаєва.

Записатись на такий тренінг можна за посиланням:

<https://forms.gle/9fiLaATWwCviw7r5>

Завжди із собою

Для працівників Полтавського ГЗК передбачені індивідуальні аптечки, у складі яких обов'язково є перев'язувальні матеріали: джгут, індивідуальний перев'язувальний пакет, гумові рукавички, плівка-клапан для проведення штучного дихання «рот до рота», набір пластирів, марлеві серветки, протиопікова серветка, хлоргексидин. Згідно з чинним законодавством, з аптечок забрали будь-які препарати в таблетках та ампулах. Крім того, у структурних підрозділах встановлені спеціальні стенди, наповнені препаратами для надання домедичної допомоги, в яких теж немає препаратів ні в таблетках, ні в ампулах.

Думка містян

Згідно з результатами опитування, ініційованого нашим щотижневиком, на тренінгу з надання домедичної допомоги вже побувала половина від загальної числа опитаних.

98 % із них вважають, що такі заходи корисні.

57 % опитаних не впевнені, що зможуть у разі потреби надати домедичну допомогу близьким чи колегам, а от 35 % переконані, що зможуть; при цьому одна людина наголосила, що в будь-якому випадку не буде залишатися осторонь і спробує допомогти.

Якщо комусь із колег/близьких стане зле, 32 % опитаних викличуть швидку; 9 % покличуть когось на допомогу; 9 % почнуть надавати домедичну допомогу, 3 % повідомлять своєму керівнику, 47 % зроблять усе перелічене.

10 % опитаних завжди мають із собою аптечку з необхідними препаратами та медичними засобами.

59 % опитаних планують удосконалити свої знання домедичної допомоги, 12 % переконані, що рятувати людей мають тільки медики.

Наталка ВЕРЕМЧУК

На контролі

Місяць тому, відповідаючи на звернення містян, ми дізнавались у міському управлінні охорони здоров'я щодо наявності в Горішніх Плавнях вакцини проти грипу. Тримаємо питання на контролі і знов ставимо його медикам.

- Поки що вакцини проти грипу в аптеках Полтавщини немає, строки доставки препарату на даний час не уточнюються, - говорить начальник управ-

ління охорони здоров'я Горішньоплавнівської міської ради Віктор Дудник. - Звісно, найкраще щепитися в перші осінні місяці, щоб до холодів виробився імунітет. Однак якщо ви не встигли зробити щеплення до епідемічного сезону, то можете приймати вакцину протягом усього періоду захворювання (з листопада по лютий-березень). У сезоні 2022/2023 ризик захворіти на респіраторну вірусну інфекцію значно виріс, та й пандемія коронавірусної інфекції COVID-19 ще триває. Тож дуже важливо зараз забезпечити себе, адже ускладнення після хвороби можуть бути дуже серйозні, а іноді, на жаль, і смертельно небезпечні.

Найкращою профілактикою грипу та COVID-19 є вакцинація. Обидва щеплення належать до рекомендованих. Зверніть увагу, що вакцина проти COVID-19 не захищає від грипу і навпаки.

Вакцинація проти грипу не входить до Календаря профілактичних щеплень, відповідно, держава не покриває витрати. Відтак бажаючі вакцинуватися мають придбати препарат самостійно і з дотриманням холодового ланцюжка звернутися з ліками до свого сімейного лікаря, щоб вакцинуватися в кабінеті щеплень.

Софія ПАЛЯНИЦЯ

З кожним днем Україна все ближче до перемоги. Крок за кроком ми впевнено наближаємося до того моменту, коли розпочнеться наша така очікувана відбудова. І ця впевненість - не ефемерна мрія, вона базується на небувалій єдності українців та нечуваній підтримці всього цивілізованого світу, який уже почав обговорювати плани післявоєнного відновлення України. А як українці, зокрема горішньоплавняни, бачать країну майбутнього?

План Маршалла для України

Після війни на нас чекає багато роботи. І про це не лише мріють, багато хто вже почав діяти. Роботу над планами відновлення України розпочали ще навесні цього року. З ініціативою виступив ЄС, який оголосив про готовність створити платформу Rebuild Ukraine, щоб спільно працювати над відбудовою. У квітні була створена Нацрада з питань відновлення, до складу якої увійшли більше 20 робочих експертних груп за окремими темами. Загалом більше 2 тисяч людей 6 тижнів працювали над планом відновлення.

2 травня в парламенті презентували план економічного відновлення України після війни. У липні на конференції в Луганю український уряд представив Національний план відновлення - документ, який відображає основні напрями відновлення зруйнованої після війни економіки. Він розрахований на 10 років і складається з 15 національних програм, що відповідають основним потребам країни як у воєнний, так і в післявоєнний період.

Європейська рада погодилася створити Трастовий фонд солідарності з Україною для її відновлення після закінчення війни з росією. І чим далі, тим впевненіше зазвучали голоси світових політиків, готових долучитись до післявоєнної відбудови.

Минулого тижня канцлер Німеччини Олаф Шольц і президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн запропонували створити план Маршалла для України. Міжнародні експерти висловили готовність спільними європейськими зусиллями надавати нам масштабну фінансову, економічну, гуманітарну та політичну допомогу.

Однак як утілити в життя задумане та не повторити помилок країн, які вже пройшли цей етап своєї історії? Чи готові до цього українці? Чи думають про те, якою має стати наша вітчизна? А можливо, вони вже стали на шлях оновлення?

Говорять містяни

Більшість моїх співрозмовників погоджується з тим, що головним ресурсом України для відновлення є люди. А те, як

вони змінюються з кожним днем, відзначила Ірина:

- Дуже помітно, як під час повномасштабного вторгнення змінилися наші люди. Але багато змін як на краще, так і навпаки. Ми дуже озлобилися на ворога і на тих, хто його підтримує. Разом із тим стали більш дружними, готовими допомагати один одному, підтримувати морально, фізично і матеріально. Загальна підтримка зараз відчувається як ніколи раніше. Тому дуже хочеться, щоб така людяність залишилась у нас назавжди. Якщо триматимемося за злобу, то важко буде на цьому ґрунті побудувати нове й прекрасне. Зрозуміло, що під час війни в нас накопичилась ненависть до ворога. Знаю, що неймовірно важко пожаліти і пробачити тих, хто на нас напав, але ми не повинні опускатись до рівня агресора. Маємо бути нетерпимими до ворога, але залишатись людяними - кращими. А от чого варто позбутись, так це бюрократії та крадіїв при владі. Великі гроші псують людей, тож маємо не давати спуску тим, хто зіпсований владою і нечесними грошима. А в тому, що ми отримаємо під-

тримку від світу, не маю жодного сумніву. Кого ж підтримувати, як не нас?

Здавалося б, ще нещодавно ми думали, що про відновлення будемо говорити вже після перемоги. Але наші хлопці й дівчата із ЗСУ так активно звільняють території, що відновлення з кожним днем набуває надзвичайної актуальності. Люди хочуть вертатись додому. І таких стає все більше. Чимало їх і серед знайомих Івана:

- Думаючи про життя після перемоги, хочеться, щоб повернулись ті, хто виїхав. Я вважаю, це реально, тим більше, що й бажання в них є, про це кажуть мої знайомі з нашого міста. Складніше з тими, кому немає куди повертатись. Ось це має бути першочерговою задачею для держави - створити умови для тих, хто хоче повернутись. На батьківщину багато хто хоче, але ж це має бути щось краще за ті умови, в яких вони перебувають зараз за кордоном. Я бачив повідомлення про те, що деякі країни беруть на себе зобов'язання відбудувати окремі об'єкти, дехто планує долучитись до відбудови інфраструктури, оголошу-

ють про відновлення міст. Я тільки за такі ініціативи. Розумію, наскільки це круто може вийти з європейською відповідальністю та новітніми технологіями. Та ми усвідомлюємо, що поки тривають активні бойові дії, такі роботи не розпочнуться, всі чекатимуть завершення війни, що, хоч і за фантастичної допомоги інших країн, але все ж таки залежить лише від нас. Як, до речі, і зміни в суспільстві. За моїми спостереженнями, в моєму оточенні люди наразі не змінилися, бо всі були адекватними. А от на рівні країни нам необхідно викоринювати корупцію. Це найболючіша, найгостріша проблема, яка є каменем спотикання в нашому розвитку.

Думки про розбудову поки що не має **Ірина**. Та головне, що є віра в перемогу:

- Чогось мені думається, що не скоро ще ми святкуватимемо перемогу. Вже дев'ятий рік б'ємося, стільки найкращих, найсильніших, найвмотивованіших полягло. Не вистачатиме тих хлопців і дівчат, які загинули, бо це ж був цвіт нашої нації. Та вірю, що свої життя вони поклали недаремно. Віра в перемогу е! Але поки що немає розуміння, наскільки швидко вона прийде. Бо від однієї думки, що західні союзники могли нас не підтримати, стає страшно. Не може перемога бути швидкою, коли б'ємось із таким підлим, ницим рашистом, який не зважає на кількість своїх вбитих, у якого очі налиті заздрістю та ненавистю до України, до кожного з нас. Вони знають, що наша перемога викрие їхню кількочотлітню брехню про їхню країну та оббрівування України. Вони не знають, як бути чесними. А ми маємо не втратити свою честь. У новій переможній Україні я мрію позбавитись нарешті слабкої, корумпованої влади, яка зачаровує людей солодкими казочками, а сама творить, що хоче, збагачуючись за наш рахунок. Сподіваюся, що війна розкриє очі тим, хто досі не зрозумів продажність політиків, і люди перестануть бути наївними та довірливими до популістських обіцянок. Перестануть зважати лише на

те, що їм кажуть, а почнуть аналізувати вчинки політиків. Якщо ми не зрозуміємо, що кожне рішення кожного громадянина має наслідки, то це буде найбільшим розчаруванням. А ще сподіваюся, що ті, хто не любить нашу країну, не цинить її і не розуміє, нарешті залишать нас у спокої і пойдуть туди, де, як вони гадають, для них краще.

А ось **Андрій** (без фото) думає, що будувати плани відновлення не просто не на часі, а вже й запізно:

- Про плани відбудови України чув. Та раніше треба було думати і не лізти до нас, не треба було рвати Україну. Із трьох сторін на нас насили і росія, і Америка, і Європа. Якби вони до нас не лізли, жили б ми собі спокійно. А тепер якщо перемога і буде за нами, то незалежної України не буде. Ось у чому проблема. Так і думаю, що не за свою землю ми зараз воюємо, а за їхню. Для нас, простих громадян, перемога нічого не змінить. Якщо тільки народ не підніметься, аби дати штовханів нашим керманічам, тому що вони мають думати про людей, а не про власні кишени. Та чи вистачить тих, хто так думає? Адже бачу, що війна вплинула тільки на тих українців, які на собі відчули, що це таке. А там, де не стріляють, які були - такі й залишились. Дуже б я хотів, аби Україна стала по-справжньому незалежною. Не тільки на словах. Щоб не вклонялась тим, хто має гроші. А мала власний голос та сили, щоб відстоювати свою свободу. Щоб люди єднались у боротьбі проти тих, хто називає себе владою, а лише нас дурить та обкрадає.

Більш практично до планів на відновлення ставиться **Лариса** і вже навіть знає, із чого треба починати просто зараз:

- На мою думку, терміново треба починати з відновлення інфраструктури, тому що знаю багато людей, які б хотіли повернутись додому, але там поки що немає ані тепла, ані світла. Багато з моїх знайомих виїхали, рятуючись від війни. Та й рідні майже всі зараз не в Україні. Декому повертатись уже немає куди,

хтось інтегрувався в Європу. Особливо це ті, хто ще до війни планував шукати кращої долі за кордоном, бо не бачив перспектив в Україні. Хтось зрозумів, що насправді в нас усе не так було й погано, як здавалось, тож планує повернутися. Дехто хоче докласти сил до подальшого розвитку своєї країни, бо любить її. З початком війни я спостерігаю, як змінюється моє оточення. Страх та відповідальність за своє життя і життя близьких проявляє справжнє єство людини. Є, як виявилось, навіть такі, які радіють тому, що відбувається, бо кому війна, а кому мати рідна. Відкриттям для мене стали наші люди, я ніколи не замислювалась, які ми насправді можемо бути турботливі один до одного та дружні. Ми згуртувались так, що тепер

можемо творити дива. І дуже не хочеться це відчуття втратити. А позбавитись нам просто вкрай необхідно корупції. Це корінь усіх наших проблем. І тоді ми зможемо відбудувати країну, як уже не раз доводилось робити наших предкам, після чергової спроби сусіда нас знищити. Ми здатні і ми зможемо.

Усе частіше й мені спадають думки, що в цій війні головною складністю, що чекає на українців, буде не важка зима чи повернення захоплених росіянами територій - це лише питання часу, а саме відновлення України. На тлі тотальної корупції, кількості громадян, що виїхали, та небажання українців дорослішати це видається дуже непростим завданням. Хочеться, аби заколисані солодкими промовамі популістів українці прокинулись та подорослішали. Навчилися не прогинатися перед представниками влади, а вимагати від них виконувати свої службові обов'язки, за які ми платимо їм зарплату зі своїх податків. Навчилися дякувати за покращення життя та критикувати за погіршення. А ще ми повинні прийняти, що не маємо ворогувати між собою в той час, коли необхідне об'єднання в ім'я відбудови та відродження України. У нас є ворог, який кілька століть намагався привласнити собі нашу землю, нашу історію, нашу культуру, і сьогодні ми нарешті можемо вигнати його з хати, прибрати його посвід та почати будувати нове життя, вільно дихаючи переможним повітрям свободи.

Софія ПАЛЯНИЦЯ